

Motion till riksdagen 2022/23:1247

av **Kajsa Fredholm m.fl. (V)**

Minskad övergödning

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut	2
3 Haven som ekosystem är hotade	2
3.1 Inför en ny havsmiljölag	3
3.2 Övergödningen är ett akut hot	4
3.2.1 Öka takten i åtgärdsprogram för vatten- och havsmiljö och stärk samordningen	5
3.2.2 Inför etappmål för återföring av fosfor och kväve	5
3.2.3 Miljökvalitetsnormerna måste bli mer effektiva	6
3.2.4 Jordbruksverket bör vara ansvarig myndighet för miljökvalitetsmålet <i>Ingen övergödning</i>	7
3.2.5 Öka arealen våtmarker till 2030	7
3.2.6 Inför stärkta möjligheter till undantag från strandskyddet vid anlagda våtmarker	7
3.2.7 Stärk jordbrukets kretslopp och minska näringsläckaget	8

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör införas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att gemensamt åtgärdsprogram inom vatten- och havsmiljöförvaltning samt svenska landsbygdsprogrammet samordnas så att de innehåller de åtgärder som krävs för att minska näringsämnestillförseln till nivåer som möjliggör en vattenmiljö fri från övergödning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett etappmål om återföring av kväve och fosfor till livsmedelsproduktionen i enlighet med Miljömålsberedningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten bör ges i uppdrag att särskilt ansvara för att säkerställa ett samordnat genomförande av vattenförvaltningen, havsmiljöförvaltningen och art- och habitatdirektivet för akvatiska arter och livsmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett gemensamt beslutsorgan ska besluta om miljö kvalitetsnormer i enlighet med både vattenförvaltningsförordningen och havsmiljöförordningen samt referensvärden i enlighet med art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet för akvatiska arter och livsmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör ges i uppdrag att vara målansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska få meddela föreskrifter om att strandskydd inte ska gälla vid våtmarker som har anlagts eller restaurerats och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med förslag på nya åtgärder för att minska näringsläckaget från jordbruket genom minskad tillförsel av konstgödsel och samtidigt öka tillvaratagandet av stallgödsel i syfte att uppnå kretsloppsbaserad gödselanvändning och tillkännager detta för regeringen.

3 Haven som ekosystem är hotade

Fungerande ekosystem är grunden för vår överlevnad och framtida välfärd. Sverige har som övergripande mål att våra havsområden ska uppnå ett gott miljö tillstånd där organismerna i havet är välmående och resurserna nyttjas uthålligt. Ett flertal av våra miljö kvalitetsmål fungerar som viktiga redskap för att nå detta tillstånd i vår havsmiljö. Dit hör bl.a. *Ingen övergödning*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Levande sjöar och vattendrag* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Inget av dessa mål kunde nås till 2020, vilket var ambitionen när miljö kvalitetsmålen antogs. Tillståndet i miljön är fortfarande långt ifrån det som beskrivs i dessa mål.

Klimatet och tillståndet för våra ekosystem hänger intimt samman. Stora mängder kol binds i våra hav som även står för en stor del av det syre som produceras på jorden. För att dessa ekosystemtjänster fortsatt ska fungera krävs att haven som ekosystem är intakta och att den biologiska mångfalden värnas. Haven har också en mycket stor förmåga att lagra värme och har genom tiderna haft en viktig roll för att stabilisera klimatet. Indikationer från forskning på kustekosystem har visat att det finns risk att dessa miljöer, som normalt binder stora mängder kol, i framtiden i stället kan bli kolkällor om miljötillståndet blir än sämre. Klimatförändringarna och havsförurningen bedöms förstärka effekterna av nuvarande havsmiljöproblem som t.ex. övergödning och syrefria botten, vilket påverkar havens resiliens (dvs. deras motståndskraft och återhämningsförmåga).

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) konstaterar att trots ett omfattande och långvarigt åtgärdsarbete för en bättre havsmiljö finner man fortfarande många tecken på att miljötillståndet i Nordsjön och Östersjön inte är tillfredsställande. De största problemen är kopplade till övergödning, farliga ämnen, fysisk exploatering och fiske. Samtidigt ökar påverkanstrycket från en mängd näringar. Visserligen minskar gamla miljögifter i djur och växter, men det har i stället tillkommit nya. Den svåra problematiken med omfattande syrebrist och döda botten i Östersjön består. Tillförsel av organiskt material ökar i både Östersjön och Västerhavet, och Östersjön är fortfarande starkt påverkad av övergödning och överfiske. Mikroplaster påverkar jordens samtliga marina miljöer och ger negativa effekter även i Sveriges havsområden.

Det är viktigt att konstatera att miljöåtgärder ger faktiska resultat. På ett flertal ställen runt våra kuster ser man positiva effekter av att utsläppskällor med fosfor och kväve åtgärdats på land genom bättre rening. Våra havsörnar – som på 1970-talet nästan var utrotade – finns i dag i ett bestånd av över 700 häckande par och förbud av farliga miljögifter har varit en mycket viktig faktor för denna framgång. Det visar att miljöåtgärder ger resultat.

3.1 Inför en ny havsmiljölag

Miljömålsberedningen föreslår i sitt betänkande *Havet och människan* (SOU 2020:83) att det införs en havsmiljölag för att skapa förutsättningar för breda och uthålliga havsmiljö- och havspolitiska insatser både nationellt och globalt som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt långsiktigt hållbara. Av den föreslagna lagstiftningen framgår att Sveriges havsmiljöarbete ska syfta till att uppnå det av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård*. En ekosystemansats ska vara utgångspunkt för varje regerings havsmiljöarbete som även ska vila på vetenskaplig grund. Regeringen ska varje mandatperiod ta fram en havsmiljöproposition med bl.a. beskrivning av planerade åtgärder för att uppnå miljökvalitetsmålet.

Vänsterpartiet stödjer Miljömålsberedningens förslag som ger förutsättningar för en bred politisk uppslutning för en kraftfullare havsmiljöpolitik med väl utformade styrmedel.

En havsmiljölag i enlighet med Miljömålsberedningens förslag bör införas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2 Övergödningen är ett akut hot

Övergödningen bedöms vara ett av de mest akuta hoten mot våra havsmiljöer. Näringsämnen som kväve och fosfor finns naturligt i våra miljöer, men när de i för stora mängder tillförs havet av mänskliga aktiviteter skapar det problem genom försämrad vattenkvalitet och syrebrist. De huvudsakliga källorna till övergödning är jordbruk, enskilda avlopp, avloppsreningsverk, tätorter via dagvatten, industrier och skogsbruk. En vanlig effekt av övergödningen är ökad produktion av växtplankton och alger. Den stora mängden växtplankton kan leda till s.k. algbloomingar och påverkar både badvattenkvaliteten och människors hälsa. För den biologiska mångfalden ger övergödning negativa effekter på flera sätt. Växtligheten förändras, vilket ger försämrade möjligheter för många arter att finna föda och skydda sig. Det påverkar också relationerna mellan arterna. Om stora mängder av växtmaterialet som bildas faller till botten skapar det syrebrist och slår ut förutsättningar för arter som är bottenlevande. Utbredningen av syrefattiga bottenar i Östersjön är nu ungefär lika stor som Island och tio gånger större än i början av 1900-talet. De syrefria bottenarna är inte enbart symtom på övergödning utan är även en betydande källa för fosforläckage, vilket ytterligare ökar tillväxten av cyanobakterier.

Ett hav som förlorar produktivitet och attraktivitet påverkar stora samhällsvärden. Bara i Sverige vet vi att närmare 30 000 personer arbetar inom marin turism. Många arbetstillfällen och värden står därmed under direkt hot om vi inte kan rädda de marina möjligheterna. Många mänskliga aktiviteter bidrar till övergödningen. Näringsläckage från jord- och skogsbruk, trafiken både på land och till sjöss, avloppsreningsverk och industrier är exempel på några utsläppskällor som måste minska om situationen ska förbättras.

Miljömålet *Ingen övergödning* siktar på att gödande ämnen inte ska ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten. I vår havsmiljö är övergödningssproblematiken störst i Östersjön. I Naturvårdsverkets senaste fördjupade utvärdering av miljömålen 2019 konstateras att flera åtgärder har genomförts för att minska övergödningen de senaste åren och att man kan se effekt av förbättrat miljötillstånd i vissa områden. Tillförseln av näringsämnen från Sverige minskar till våra omgivande hav, vilket visar att vi påbörjat åtgärder som tar oss åt rätt håll, men samtidigt är det fortsatt höga halter som redan finns i haven och som fortsätter att skapa negativ påverkan. Fosfortillförseln behöver minska betydligt mer för att nå målsättningar för Bottenviken och Egentliga Östersjön. Alla Sveriges havsbassänger, förutom Skagerack, är fortsatt klassade som övergödda och de syrefria bottenarna fortsätter att breda ut sig. Sammanfattningsvis konstaterar den fördjupade utvärderingen att förutsättningar för att nå miljömålet *Ingen övergödning* för närvarande saknas och att åtgärdstakten måste öka med styrmedel och tillräcklig finansiering.

Åtgärdsprogrammen inom vatten- och havsmiljöförvaltningen är viktiga styrmedel, men analyser visar att de är otillräckliga. När åtgärdsprogrammet för havsmiljön togs fram utgick man ifrån att åtgärderna i vattenförvaltningens åtgärdsprogram skulle minska tillförseln av kväve och fosfor från land tillräckligt. Åtgärdsprogrammet för havsmiljön innehåller därför inga landbaserade åtgärder utan bara åtgärder i havet. Dessa är dessutom till stor del utredande och kunskapsuppbyggande.

Vänsterpartiet föreslår nedan i motionen en rad åtgärder för att nå miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning*.

3.2.1 Öka takten i åtgärdsprogram för vatten- och havsmiljö och stärk samordningen

I Naturvårdsverkets Fördjupad utvärdering av miljömålen 2019 konstateras att åtgärds-takten måste öka för att nå miljömålet *Ingen övergödning*. Nuvarande åtgärdsprogram inom vatten- och havsmiljöförvaltning samt landsbygdsprogrammet är otillräckliga när det gäller åtgärder för att minska näringsämnestillförseln till våra vattenmiljöer. Relativt billiga åtgärder på jordbruksmark genomförs inte p.g.a. att det saknas styrmedel. Åtgärder inom jordbruket är begränsade till vad som kan finansieras genom befintliga medel i landsbygdsprogrammet och stöd till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA). När åtgärdsprogrammet för havsmiljön togs fram utgick man från att åtgärder i vatten-förvaltningens åtgärdsprogram skulle minska tillförseln av näringsämnen från land tillräckligt. Så är inte fallet. Bristen på fysiska landåtgärder är påtaglig och åtgärder i havet är till stor del utredande och kunskapsuppbyggande men inte fysiska. Det saknas med andra ord fysiska åtgärder som förbättrar tillståndet.

Även Miljömålsberedningen konstaterar i betänkandet Havet och människan (SOU 2020:83) att det bland myndigheter, organisationer, kommuner och länsstyrelser finns en samsyn om att åtgärdsunderskottet är ett mycket allvarligt problem i havsmiljö-förvaltningen. EU-kommissionen har även sedan lång tid tillbaka påpekat att de svenska åtgärdsprogrammen saknar information om vilka specifika åtgärder som kommer att genomföras samt att det saknas information om vilka påverkansfaktorer åtgärder adresserar.

Regeringen bör tillse att gemensamt åtgärdsprogram inom vatten- och havsmiljö-förvaltning samt svenska landsbygdsprogrammet samordnas så att de innehåller de åtgärder som krävs för att minska näringsämnestillförseln till nivåer som möjliggör en vattenmiljö fri från övergödning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2.2 Inför etappmål för återföring av fosfor och kväve

Forskningen är enig i att klimatförändringarna kommer att få stor effekt på havet och i synnerhet på Östersjön. Uppvärmningen av Östersjön går snabbare än i övriga havs-områden. Risker är att Östersjön, med ett varmare vatten som innehåller mindre syre tillsammans med övergödningens bidrag till syrefria botten och syrefattigt havsvatten, slutar vara en kolsänka med en produktion av syre och blir en källa till växthusgaser.

Problem med övergödning längs östkusten är omfattande. Även om övergödningens effekter varierar mer i kustområden så är problemet detsamma och påverkar alla arter och livsmiljöer. Detta i sin tur påverkar många fiskarter, även kommersiellt viktiga, och gör att de får svårt att återhämta sig. Arbetet med att minska övergödningen är ett långsiktigt arbete och forskare menar att det kommer att ta 50–100 år innan vi ser de verkliga effekterna av de insatser som genomförs nu.

I dag finns inget etappmål inom miljömålssystemet som berör övergödning. Det finns internationella mål, bl.a. i Helcoms (Helsingforskommissionens) aktionsplan för Östersjön. Det finns även målsättningar kopplade till Agenda 2030:s hållbarhetsmål 14 *Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling*. Men inget av de mål för övergödning som finns uppnås.

I sitt betänkande Havet och människan (SOU 2020:83) bedömer Miljömålsberedningen att åtgärder för att komma till rätta med effekterna av övergödning vid kust och hav även fortsättningsvis kommer att vara ett av de huvudsakliga insatsområdena för att

nå god ekologisk status och god miljöstatus, dvs. nå miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgårdar. Åtgärder för att minska övergödningen bidrar till att Östersjön blir mer motståndskraftig mot klimatförändringar.

I sitt betänkande föreslår därför Miljömålsberedningen ett etappmål om ökad återföring av fosfor och kväve till livsmedelsproduktionen. Målet innebär att till 2030 genom förbättrad resurshushållning öka återföringen av använd fosfor och kväve till livsmedelsproduktionen. Regeringen bör införa ett etappmål om återföring av kväve och fosfor till livsmedelsproduktionen i enlighet med Miljömålsberedningens förslag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2.3 Miljö kvalitetsnormerna måste bli mer effektiva

Sverige når inte de miljö kvalitetsmål som är knutna till havet. Dessa miljö kvalitetsmål beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljö arbetet ska leda till. För att nå detta önskade tillstånd används miljö kvalitetsnormer (MKN) som är mått på vilken kvalitet som ska nås. Dessa miljö kvalitetsnormer används som föreskrifter om kvaliteten på mark, vatten och luft eller miljön i övriga avseenden. De kan ange ett tillstånd i miljön, en grad av påverkan eller vilka nivåer av ämnen som ska klaras eller eftersträvas. MKN används för att tydliggöra vilken kvalitet som behövs för att vi ska uppnå mål om god ekologisk och kemisk status enligt vattendirektivet och god miljö status enligt havsmiljö direktivet. I miljö balken finns de grundläggande svenska reglerna om miljö kvalitetsnormer. Vänsterpartiet anser att miljö kvalitetsnormer är ett viktigt verktyg för att åtgärda miljö problem som uppstår p.g.a. flera källor, t.ex. näringsbelastning, och där åtgärder måste fördelas mellan flera aktörer. Vi delar dock Miljömålsberedningens uppfattning i betänkandet Havet och människan (SOU 2020:83) att miljö kvalitetsnormerna bör vara mer funktionella för att stärka miljö hänsynen i samhällsutvecklingen.

I dag beslutas miljö kvalitetsnormer av vattendelegationerna (som utses av regeringen) i respektive vattendistrikt för kustvattenförekomster i enlighet med vattenförvaltningsförordningen. Havs- och vattenmyndigheten beslutar om miljö kvalitetsnormer för utsjöområden enligt havsmiljö förordningen. Men myndigheten beslutar även om miljö kvalitetsnormer för kustvatten för de kriterier inom havsmiljö direktivet som inte omfattas av vattendirektivet. Det saknas därmed en gemensam beslutsordning för miljö kvalitetsnormer för förvaltning av hav och vatten.

Miljömålsberedningen konstaterar i betänkandet Havet och människan (SOU 2020:83) även att implementeringen av havsmiljö direktivet, vattendirektivet och art- och habitatdirektivet inte i tillräcklig grad samordnats i frågor om övervakning, åtgärdsprogram och bedömning av måluppfyllelse.

Vänsterpartiet delar Miljömålsberedningens slutsatser i dessa avseenden och föreslår med anledning av detta nedanstående åtgärder.

Havs- och vattenmyndigheten bör ges i uppdrag att särskilt ansvara för att säkerställa ett samordnat genomförande av vattenförvaltningen, havsmiljö förvaltningen och art- och habitatdirektivet för akvatiska arter och livsmiljöer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ett gemensamt beslutsorgan ska besluta om miljö kvalitetsnormer i enlighet med både vattenförvaltningsförordningen och havsmiljö förordningen samt referensvärden i enlighet med art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet för akvatiska arter och livsmiljöer. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2.4 Jordbruksverket bör vara ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning*

Havs- och vattenmyndigheten är en av de åtta miljömålsansvariga myndigheter som ska samordna uppföljning, utvärdering och rapportering i fråga om miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning* till Naturvårdsverket. Myndigheten framförde med anledning av den fördjupade utvärderingen av våra miljö mål 2019 att när åtgärdsprogrammet för havs- miljön togs fram utgick man ifrån att åtgärder i vattenförvaltningens åtgärdsprogram skulle minska tillförseln av näringsämnen från land i tillräcklig utsträckning för att nå god miljöstatus. Åtgärdsprogrammet för havsmiljön som Havs- och vattenmyndigheten har ansvar för, innehåller därför inga landbaserade åtgärder, utan bara åtgärder i havet.

Miljö målsberedningen konstaterar att vattenmyndigheternas sammanställning av genomförda åtgärder i enlighet med vattenförvaltningens åtgärdsprogram dock visar att det finns ett betydande åtgärdsunderskott. Genomförda åtgärder motsvarar endast 3 procent av det totala åtgärdsbehovet och en stor del av de återstående åtgärder riktas sig till jordbruket. Jordbruket är den största källan till avrinning av näringsämnen till marina miljöer.

Vänsterpartiet delar Miljö målsberedningens bedömning att för att minska närings- tillförseln till havet är det i första hand åtgärder som genomförs på land som kan bidra till att nå miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning*. Vi delar därför beredningens förslag i betänkandet Havet och människan (SOU 2020:83) om att Jordbruksverket får till uppgift att vara målsansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning*.

Jordbruksverket bör ges i uppdrag att vara målsansvarig myndighet för miljö kvalitets- målet *Ingen övergödning*. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2.5 Öka arealen våtmarker till 2030

Att restaurera och skapa nya våtmarker ger många vinster för klimatet, miljö och samhälle. Genom att binda kol i våtmarker kan utsläppen av växthusgaser minska. Att anlägga våtmarker har även stor betydelse för den biologiska mångfalden då stora delar av landet tidigare dikats ut, vilket inneburit att många artrika livsmiljöer försvunnit. Våtmarker stärker även landskapets skydd mot torka, översvämning och brand, vilket är av stor betydelse ut klimat Anpassningsperspektiv. Därutöver kan ökade arealer våtmarker minska övergödningen. Genom att nyanlägga eller återskapa våtmarker kan näringen i landskapet hållas kvar, och därmed minskar näringsbelastningen i våra vattendrag, sjöar och hav. Vänsterpartiet vill därför öka satsningarna på att skapa våtmarker och genomföra dessa långsiktigt.

3.2.6 Inför stärkta möjligheter till undantag från strandskyddet vid anlagda våtmarker

Anlagda våtmarker kan komma att omfattas av det generella strandskyddet. Enligt ett flertal organisationer, myndigheter och markägare kan detta ha en hämmande effekt på anläggandet av nya våtmarker och dammar då det medför begränsningar för markägaren hur marken utnyttjas. Detta beroende på att strandskydd uppstår runt vissa våtmarker och dammar som anläggs. Det kan enligt Vänsterpartiet finnas skäl, t.ex. för att den anlagda våtmarken har stor betydelse för friluftslivet eller att den har stora naturvärden, att strandskydd bevaras även för en våtmark som är anlagd. Men det finns samtidigt

enligt vår uppfattning skäl att anpassa strandskyddsreglerna så att det inte minskar viljan att anlägga eller återställa våtmarker. Under vilka förutsättningar anlagda våtmarker ska undantas från strandskyddet bör preciseras närmare i förordning. Regeringen ska få meddela föreskrifter om att strandskydd inte ska gälla vid våtmarker som har anlagts eller restaurerats. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2.7 Stärk jordbrukets kretslopp och minska näringsläckaget

Jordbruket är i dag den främsta landbaserade orsaken till det läckage av näring som leder till övergödningen. Fosfor och kväve i gödsel som inte hanteras rätt är en betydande källa till övergödning. I jordbruket används såväl naturlig gödsel, s.k. stallgödsel från djur som människan håller, som konstgödsel. För att uppnå ett mer hållbart kretslopp behöver den näring som tillförs kretsloppet minska och den näring som redan finns i kretsloppet återanvändas mer effektivt. Stallgödsel bör så långt det är möjligt återföras till kretsloppet genom att den nyttjas för att odla grödor. En ökad användning av konstgödsel kan ha en hämmande effekt på effektiv användning av stallgödsel. I dag finns ett statligt finansierat rådgivningsprojekt som kallas Greppa näringen för att minska näringsläckaget samt EU:s nitratdirektiv som begränsar hur mycket kväve och fosfor som får tillföras åkermarken via stallgödsel.

Vänsterpartiet anser att det krävs ytterligare åtgärder för att gödselanvändningen i Sverige ska bli kretsloppsanpassad. Ett sådant målinriktat arbete skulle även, förutom miljö- och klimatvinster, minska behovet av importerad konstgödsel och stärka vår livsmedelsberedskap. Sverige har i dag ingen storskalig produktion av konstgödsel och jordbruket drabbas hårt av kostnadsökningar på insatsvaror såsom konstgödsel.

Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med förslag på nya åtgärder för att minska näringsläckaget från jordbruket genom minskad tillförsel av konstgödsel och samtidigt öka tillvaratagandet av stallgödsel i syfte att uppnå kretsloppsbaserad gödselanvändning. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Kajsa Fredholm (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Linda Westerlund Snecker (V)